

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

DOKONČNOST ODLOČBE: 6. 12. 2017

Številka: 38244-1/2017/29

Datum: 5. 12. 2017

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije na podlagi 101. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/2012, 110/2013, 40/2014 - ZIN-B, 54/2014 - odl. US, 81/2015, 40/2017) v postopku določitve operaterja s pomembno tržno močjo na upoštevem trgu 3a »Veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji« družbi Telekom Slovenije d. d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana, ki jo zastopa predsednik uprave mag. Rudolf Skobe, njega pa po pooblastilu Odvetniška družba Kavčič, Bračun in partnerji o. p., d. o. o., po uradni dolžnosti izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Družba Telekom Slovenije d. d. je na upoštevem trgu 3a »Veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji« operater s pomembno tržno močjo.
2. Družbi Telekom Slovenije d. d. se naloži obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, v okviru katere mora zagotoviti operatorski dostop do omrežnih elementov in naprav ter omogočiti koriščenje funkcionalnosti aktivne opreme na nivoju vmesnikov, tehničnih parametrov, protokolov in drugih pomembnih funkcij, in sicer:
 - a) povsem razvezan dostop in sodostop do bakrene krajevne zanke v omrežjih, ki niso nadgrajena z vectoring tehnologijo,
 - b) virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) do skrajšane bakrene zanke,
 - c) virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) do bakrenega omrežja, nadgrajenega z vectoring tehnologijo,
 - d) razvezan dostop do optične krajevne zanke v točka-točka (P2P) omrežju,
 - e) virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) do pasivnega optičnega omrežja (PON) v točka-več točk (P2MP) omrežju,
 - f) dostop do hišne napeljave, ki je v njeni lasti,
 - g) dostop do kableske kanalizacije, jaškov in drogov v dostopovnem delu omrežja, ki so v njeni lasti, za potrebe operaterjev za gradnjo njihovega lastnega omrežja,ter ugoditi vsem razumnim zahtevam za operatorski dostop do in uporabo omrežnih elementov in pripadajočih zmogljivosti iz a) do g) alinej te točke izreka.

Družba Telekom Slovenije d. d. mora drugim operaterjem virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) iz b), c) in e) alinej te točke izreka zagotoviti v roku 60 dni od vročitve te odločbe.

3. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti operaterskega dostopa iz b), c) in e) alinej 2. točke izreka pri zagotavljanju operaterskega dostopa z virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) izpolnjevati najmanj naslednje tehnične pogoje:
- a) pri dostopu do skrajšane bakrene zanke in do bakrenega omrežja, nadgrajenega z vectoring tehnologijo, zagotoviti dostop preko točk prevzema prometa na posameznih aktivnih optičnih dostopovnih vozliščih, ki vključuje tudi agregacijo od DSLAM-a na lokaciji podzanke do posameznega aktivnega optičnega dostopovnega vozlišča,
 - b) pri dostopu do pasivnega optičnega omrežja (PON) zagotoviti dostop preko točk prevzema prometa na posameznih aktivnih optičnih dostopovnih vozliščih,
 - c) zagotoviti transparenten dostop na drugem sloju (Layer 2) ISO/OSI referenčnega modela, ki temelji na Ethernet vmesniku, obenem pa omogočiti tudi popolno transparentnost na tretjem sloju (Layer 3),
 - d) omogočiti uporabo in upravljanje operaterjeve lastne in z omrežjem tehnično skladne uporabniške opreme (CPE), katere tehnične specifikacije določi in objavi v vzorčni ponudbi,
 - e) omogočiti uporabo virtualne naročniške povezave v mejah fizičnih zmogljivosti takšne povezave, oziroma najmanj njenega premo sorazmernega deleža v danem trenutku uporabljenih kapacitet skupnega dela dostopovne povezave, z upoštevanjem dodeljene pasovne širine na posameznih storitvah,
 - f) omogočiti spreminjanje pritočne in odtočne hitrosti storitev v okviru zakupljenega profila virtualne naročniške povezave,
 - g) omogočiti zagotavljanje različnih razredov kakovosti storitev (QoS) vključno s prioritizacijo prometa, kjer morajo biti določene vsaj naslednje štiri kategorije prometa:
 - razred z najvišjo prioriteto, ki omogoča prenos časovno občutljivih in prometno determinističnih aplikacij, ki zahtevajo odziv v realnem času z zagotovljeno bitno hitrostjo, majhno zakasnitvijo in potresavanjem in brez izgube paketov,
 - razred z visoko prioriteto, ki omogoča prenos časovno občutljivih in interaktivnih storitev z zagotovljeno bitno hitrostjo, majhno zakasnitvijo in potresavanjem in brez izgube paketov,
 - razred z nizko prioriteto, ki zagotavlja prioriteto z zagotovljeno bitno hitrostjo in določeno zakasnitvijo, potresavanjem in izgubo paketov,
 - razred, ki nima prioritete in omogoča kakovost prenosa na najboljši možni način, ter je primeren aplikacijam, ki niso občutljive oziroma se prilagajajo na redke spremembe hitrosti, izgubo, podvajanje ali spreminjanje vrstnega reda prihajajočih paketov,
 - h) zagotoviti možnost uporabe storitev, ki se prenašajo v multicast načinu,
 - i) zagotoviti uporabo najmanj štirih logičnih enoumno označenih (VLAN) povezav do posameznega uporabnika kot tudi eno dodatno enoumno označeno (VLAN) povezavo, namenjeno upravljanju uporabniške opreme,
 - j) omogočiti identifikacijo in avtorizacijo posameznih uporabnikov,

- k) omogočiti vzpostavitev vseh potrebnih varnostnih in zaščitnih mehanizmov, s katerimi se lahko zagotovi varnost uporabnikov, ter celovitost in razpoložljivost omrežij in storitev,
- l) na zahtevo operaterja omogočiti dostop do parametrov naročniške povezave, ki omogočajo diagnosticiranje in odpravo napak.

Družba Telekom Slovenije d. d. mora tehnične pogoje dostopa z virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) objaviti v roku 30 dni od vročitve te odločbe, drugim operaterjem pa istočasno zagotoviti testiranje te storitve.

4. Družba Telekom Slovenije d. d. v okviru obveznosti dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe iz 2. točke izreka te odločbe:
- a) mora na razumno zahtevo operaterja omogočiti prehod z dostopa z bitnim tokom na razvezan dostop do krajevne zanke ter na virtualno razvezan lokalni dostop (VULA), prehod z razvezanega dostopa do krajevne zanke na virtualno razvezan lokalni dostop (VULA) ter prehod z bakrenega na optično omrežje, pri čemer mora pri vseh oblikah prehoda omogočiti tudi hkraten skupinski prehod končnih uporabnikov (najmanj 10 končnih uporabnikov) na določeni lokaciji,
 - b) v odsotnosti sklenitve drugačnega pisnega dogovora z operaterjem za predčasen prehod na drugo obliko dostopa, posamezne lokacije ali posamezne bakrene krajevne zanke ne sme ukiniti prej kot po preteku 5 let od začetka uporabe posamezne lokacije s strani operaterja,
 - c) lahko nadgradi bakreno omrežje z vectoring tehnologijo pod naslednjimi pogoji:
 - na funkcijski lokaciji, na kateri ni prisotnih operaterjev z razvezavo bakrene krajevne zanke in na vseh podrejenih podzankah, lahko izvede nadgradnjo, pri čemer mora na vseh zankah, znotraj istega kablanskega snopa omogočiti uporabo zmogljivosti širokopasovne povezave najmanj 100 Mbit/s v smeri proti uporabniku, zagotoviti pa končnim uporabnikom, ki takšno hitrost naročijo,
 - na funkcijski lokaciji, na kateri je prisoten najmanj en operater z razvezavo bakrene krajevne zanke, lahko izvede nadgradnjo na vseh podrejenih podzankah, pri katerih je omarica z vectoring opremo od skupne lokacije oddaljena nad 550 m zračne razdalje, v kolikor na vseh zankah znotraj istega kablanskega snopa omogoči uporabo zmogljivosti širokopasovne povezave najmanj 100 Mbit/s v smeri proti uporabniku, zagotovi pa končnim uporabnikom, ki takšno hitrost naročijo, pri čemer pa mora operaterjem na razvezanih krajevnih zankah znotraj istega kablanskega snopa omogočiti uporabo frekvenčnega pasu do 17,7 MHz vsaj še do konca leta 2020,
 - na funkcijski lokaciji, na kateri je prisoten najmanj en operater z razvezavo bakrene krajevne zanke, in na vseh podrejenih podzankah, pri katerih je omarica z vectoring opremo od skupne lokacije oddaljena do vključno 550 m zračne razdalje, lahko izvede nadgradnjo, v kolikor na vseh zankah znotraj istega kablanskega snopa omogoči uporabo zmogljivosti širokopasovne

- povezave najmanj 100 Mbit/s v smeri proti uporabniku, zagotovi pa končnim uporabnikom, ki takšno hitrost naročijo, pri čemer pa mora operaterjem na razvezanih krajevnih zankah znotraj istega kablanskega snopa omogočati uporabo frekvenčnega pasu do 17,7 MHz,
- razen v primeru drugačnega dogovora z operaterji glede rezerviranega frekvenčnega pasu do 17,7 MHz in s tem povezanim prehodnim obdobjem,
- d) mora na obstoječih funkcijskih lokacijah še naprej zagotavljati fizično razvezavo obstoječih FTTH P2P povezav,
 - e) mora redno vzdrževati bakreno omrežje, na katerem so še prisotni operaterji.
5. Družba Telekom Slovenije d. d. se mora pri izvrševanju obveznosti dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe v skladu s to odločbo v dobri veri pogajati z operaterji, ki zahtevajo operaterski dostop. Prav tako družba Telekom Slovenije d. d. ne sme zavrnila že odobrenega operaterskega dostopa do omrežnih elementov in pripadajočih zmogljivosti iz 2. točke izreka te odločbe, na način, da sledi Priporočilu o ravnanju operaterjev v primeru nerazumnih zahtev za operaterski dostop št. 0073-23/2013/14 z dne 24. 6. 2013.
6. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v okviru izvrševanja obveznosti dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe v skladu s to odločbo zagotoviti skupno lokacijo (kolokacijo) in druge zmogljivosti potrebne za primerno namestitve in povezavo ustrezne opreme, ki omogoča uporabo omrežnih elementov oziroma pripadajočih zmogljivosti iz 2. točke izreka te odločbe, pri čemer mora:
- a) zagotoviti na zahtevo operaterja prostor skupne lokacije, ki je fizično ločen in ima funkcionalno ločen vhod, ali prostor skupne lokacije, ki je fizično ločen in ima skupen vhod, ali prostor skupne lokacije, pri katerem ni potrebna izgradnja fizičnega prostora in se naprave postavijo v obstoječi prostor družbe Telekom Slovenije d. d.,
 - b) omogočiti operaterjem izbiro tipa skupne lokacije, pri tem pa je dolžna upoštevati razumne zahteve operaterjev, katere lahko zavrne le, če so za to podani objektivni in transparentni razlogi. V primeru zavrnitve je družba Telekom Slovenije d. d. dolžna z razlogi za zavrnitev seznaniti operaterja, ter mu na njegovo zahtevo predložiti tudi ustrezno tehnično dokumentacijo, iz katere ti razlogi izhajajo,
 - c) v primeru, da je v prostoru za skupno lokacijo postavitve novih naprav zaradi pomanjkanja prostora onemogočena, na zahtevo operaterja omogočiti povezavo z oddaljeno skupno lokacijo, ki jo priskrbi operater,
 - d) na zahtevo operaterja zagotoviti v prostoru skupne lokacije zadostno elektroenergetsko napajanje in storitve hlajenja, in sicer na tak način, kot ga zagotavlja samemu sebi oziroma svojim hčerinskim ali partnerskim podjetjem,
 - e) omogočiti neoviran dostop z optičnim kablom operaterja ali tretjega ponudnika od najbližjega uvodnega jaška do prostorov skupne lokacije ter omogočiti samostojno povezovanje operaterjev med prostori skupne lokacije znotraj iste stavbe z opremo in

- izvajalcem, ki ju lahko priskrbi operater sam, za vse naštetе potrebe pa bo moral zagotoviti souporabo kanalov, zgradb in drugih potrebnih zmogljivosti,
- f) na zahtevo operaterja z obstoječimi optičnimi vlakni družbe Telekom Slovenije d. d. zagotoviti povezavo do najbližjega vozlišča z robnim usmerjevalnikom jedrnega omrežja,
 - g) ponuditi operaterjem najmanjši prostor za skupno lokacijo, kot ga zahteva operater in ki je še primeren za ustrezno namestitev naprav, ki jih operater glede na svojo zahtevo dejansko potrebuje, pri čemer v vzorčni ponudbi lahko opredeli pogoje, ki se morajo upoštevati pri načrtovanju,
 - h) hkrati s pripravo prostora skupne lokacije na zahtevo operaterja zagotoviti namestitev števcov za merjenje njegove dejanske porabe električne energije v vse prostore skupne lokacije.

7. Družba Telekom Slovenije d. d. pri izvrševanju obveznosti dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe v skladu s to odločbo ne sme postavljati nerazumnih pogojev, ki za izvajanje storitev niso nujno potrebni.

8. Družbi Telekom Slovenije d. d. se naloži obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, v okviru katere mora:

- a) pri zagotavljanju storitve lokalnega dostopa drugim operaterjem, s katerimi ima sklenjeno pogodbo o operaterskem dostopu, zagotavljati enakovredne pogoje dostopa do omrežja v enakovrednih okoliščinah, kot jih zagotavlja sami sebi oziroma svojim hčerinskim ali partnerskim podjetjem,
- b) pri zagotavljanju storitve lokalnega dostopa drugim operaterjem, s katerimi ima sklenjeno pogodbo o operaterskem dostopu, zagotavljati enako kakovostne storitve in istočasne informacije v zvezi z razvezavo lokalnega dostopa, pod enakimi pogoji, kot jih zagotavlja sami sebi oziroma svojim hčerinskim ali partnerskim podjetjem,
- c) operaterjem zagotoviti tako obliko lokalnega dostopa, vključno z vsemi omrežnimi elementi, naloženimi v okviru obveznosti dostopa, ki operaterjem omogoča najmanj ponujanje enakih storitev, vključno s ceno, v enaki kakovosti, kot jih na maloprodajnem trgu zagotavlja tudi sama oziroma preko hčerinskih ali partnerskih podjetij, po potrebi pa tudi z omogočanjem namestitve lastne opreme operaterja,
- d) operaterjem zagotoviti najmanj takšen nivo kakovosti lokalnega dostopa, ki omogoča izpolnjevanje zahtev glede hitrosti in kakovosti storitev na maloprodajnem trgu na podlagi vsakokrat veljavne zakonodaje, pri tem mora v primeru poslabšanja hitrosti zakupljenega paketa o tem obvestiti drugega operaterja in mu omogočiti brezplačen prehod na nižji paket,
- e) operaterjem zagotoviti informacije o izpadih in prekinitvah omrežja in storitev na enak način in v enakem obsegu kot svoji maloprodajni enoti oziroma hčerinskemu ali partnerskemu podjetju,
- f) operaterjem zagotoviti uporabo istega informacijskega sistema in enakih procesov in dostopov za pregledovanje, naročanje in upravljanje storitev, kot ga uporablja njena maloprodajna enota oziroma hčerinska ali partnerska podjetja, in sicer najkasneje v roku 3 mesecev od vročitve te odločbe,
- g) sproti obveščati o znanih vzrokih za nastanek napake in poteku ter času odprave napak, kot tudi,

ko napaka ni na njeni strani, aktivno sodelovati pri odpravi napake, takoj po odpravi napake pa ažurno obvestiti o vzrokih in odpravi prijavljene napake, na neizbrisen in sledljiv način prek istega informacijskega sistema enako kot svojo maloprodajno enoto oziroma hčerinsko ali partnersko podjetje.

9. Družba Telekom Slovenije d. d. mora, v okviru izvrševanja obveznosti zagotavljanja enakega obravnavanja v skladu s to odločbo, z namenom obveščanja operaterjev, s katerimi ima sklenjeno pogodbo o operaterskem dostopu, in Agencije, v enakih časovnih in kakovostnih okvirih kot svojim notranjim organizacijskim enotam ter hčerinskim in partnerskim podjetjem, z uporabo istega informacijskega sistema na transparenten, neizbrisen in sledljiv način objaviti naslednje informacije, ki jih mora hraniti najmanj eno leto:

- a) o topologiji omrežja,
- b) o začetku posodabljanja ali gradnje omrežja (razen vzdrževalnih del) s podatki za posamezen priključek do naslova natančno pred pričetkom del (tj. razred priključka 4), o možnosti oddaje naročila za spremembo ali izvedbo priključka, ki ustreza razredu 3, pa najmanj 30 dni pred tem. Za posamezno funkcijsko lokacijo mora objaviti informacije o začetku posodabljanja ali gradnje omrežja najmanj 6 mesecev pred pričetkom del. V vseh v tej alineji navedenih primerih pa ne kasneje kot je o tem obveščena njena lastna maloprodajna enota oziroma hčerinska ali partnerska podjetja,
- c) o ukinitvi posamezne skupne lokacije najmanj 2 leti vnaprej, o ukinitvi posamezne bakrene zanke pa najmanj 6 mesecev vnaprej, v obeh primerih pa ne kasneje kot je o tem obveščena njena lastna maloprodajna enota oziroma hčerinska ali partnerska podjetja. V primeru, ko na skupni lokaciji ni prisotnih drugih operaterjev, pa mora o ukinitvi posamezne skupne lokacije objaviti informacije 6 mesecev vnaprej,
- d) o razpoložljivosti oziroma številu zank oziroma vlaken na posameznih lokacijah, oziroma na vseh lokacijah, kjer je mogoča skupna lokacija, ter o številu zank oziroma vlaken, vključno z rezervami, številom standardnih in multipleksiranih priključkov,
- e) o geografski pokritosti iz vseh lokacij, kjer je mogoča skupna lokacija, vključno s podatki za vsako posamezno tehnologijo in zmogljivost priključka ter možno obliko razvezave lokalnega dostopa, ki je na voljo na skupni lokaciji, do naslova natančno,
- f) o razpoložljivosti skupnih lokacij,
- g) o uvajanju novih skupnih lokacij za najmanj 6 mesecev vnaprej,
- h) o morebitnih rezervacijah na vseh lokacijah, kjer je mogoča skupna lokacija, skupaj s časovno določenim začetkom in koncem realizacije projekta, na katerega se rezervacija nanaša, ki v nobenem primeru ne sme biti daljši od enega leta, pri čemer je pogoj za rezervacijo izdelana projektna dokumentacija.

10. Družba Telekom Slovenije d. d. v okviru izvrševanja obveznosti zagotavljanja enakega obravnavanja v skladu s to odločbo, tudi sama ne sme uporabljati zank, ki jih je v zavrnitvah poizvedb operaterjev označila kot rezervne, razen za namene, pri katerih je uporaba rezervnih zank upravičena, oziroma mora v primeru

spremembe namembnosti posamezne lokalne zanke to najprej ponuditi operaterju, ki je prvi poizvedoval po njej.

11. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v okviru izvrševanja obveznosti zagotavljanja enakega obravnavanja v skladu s to odločbo opraviti preskus tehnične ponovljivosti in zagotoviti tehnično ponovljivost novih oziroma spremenjenih maloprodajnih ponudb, v okviru katerih mora Agenciji in operaterjem, s katerimi ima sklenjeno pogodbo o veleprodajnem lokalnem dostopu, posredovati tehnične in poslovne informacije v primeru uvedbe novih reguliranih veleprodajnih vložkov ali v primeru spremembe obstoječih reguliranih veleprodajnih vložkov. Družba Telekom Slovenije d. d. mora navedene informacije posredovati najmanj 4 mesece pred uvedbo nove maloprodajne ponudbe in najmanj 2 meseca pred uvedbo spremenjene maloprodajne ponudbe, kar pa ne velja za virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA), za katero mora preskus tehnične ponovljivosti opraviti in posredovati v roku 30 dni od vročitve te odločbe.

12. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v okviru izvrševanja obveznosti zagotavljanja enakega obravnavanja v skladu s to odločbo upoštevati naslednje roke in zahteve:

a) rok za odgovor na poizvedbe preko istega informacijskega sistema v zvezi z informacijami glede lokacij glavnega delilnika in zmogljivosti lokalne zanke znaša največ 15 minut od oddaje poizvedbe. V primeru, da mora družba Telekom Slovenije d. d. za pripravo odgovora izvesti dodatne aktivnosti na terenu, je rok za odgovor na poizvedbo 3 delovne dni,

b) v primeru zavrnitve operaterjeve poizvedbe mora družba Telekom Slovenije d. d. z razlogi za zavrnitev nemudoma seznaniti operaterja prek istega informacijskega sistema, tako, da bo že iz avtomatiziranega odgovora na poizvedbo jasno in nedvoumno razviden razlog za zavrnitev. Na podlagi izrecne zahteve operaterja mora družba Telekom Slovenije d. d. najkasneje v roku 3 delovnih dni v njenih prostorih predložiti tehnično dokumentacijo, iz katere morajo izhajati natančni razlogi za zavrnitev, pri čemer mora operaterju na njegovo zahtevo izročiti tudi kopijo tehnične dokumentacije. V primeru, da družba Telekom Slovenije d. d. zavrne poizvedbo brez navedbe jasnega, nedvoumnega in razumljivega razloga, take poizvedbe operaterju ne sme zaračunati,

c) rok za izvedbo naročila (priklop končnega uporabnika) v primeru bakrenega omrežja, ki ga lahko operater poda takoj po prejemu pozitivnega odgovora na preveritev preko istega informacijskega sistema, je 8 delovnih dni od prejema naročila. Navedeni rok se v primeru nastanka izrednih okoliščin izven neposrednega nadzora družbe Telekom Slovenije d. d. za izvedbo vseh nadaljnjih naročil razumno podaljša, o podaljšanju roka pa mora družba Telekom Slovenije d. d. obvestiti operaterja in Agencijo, slednjo pa mora takoj po nastanku takšne situacije tudi seznaniti s podrobnejšo obrazložitvijo in dokazi,

d) rok za izvedbo naročila (priklop končnega uporabnika) v primeru optičnega omrežja, ki ga lahko operater poda takoj po prejemu pozitivnega odgovora na preveritev preko istega informacijskega sistema je:

- 8 delovnih dni od prejema naročila, v primeru, da je optični kabel pred objektom končnega naročnika (tj. razred priključka 1),
- 15 delovnih dni od prejema naročila, v primeru, da je potrebno vzpostaviti povezavo od naročniku pripadajočega TKI (v katerem je optični kabel) do objekta naročnika brez gradbenih zemeljskih del (tj. razred priključka 2),
- 30 delovnih dni od prejema naročila, v primeru, da je potrebno vzpostaviti povezavo od pripadajočega TKI do objekta naročnika oziroma do v prvotnem projektu nepredvidenega priključka naročnika, ki je od najbližjega TKI oddaljen največ 200 m (v katerem je optični kabel), in so potrebna gradbena zemeljska dela ter na poti ni geoloških, infrastrukturnih ali geografskih ovir (tj. razred priključka 3), pri čemer se čas potreben za pridobivanje služnosti, soglasij drugih infrastrukturnih upravljavcev na območju gradnje in soglasij solastnikov in etažnih lastnikov ne šteje v roke za izvedbo naročila. V kolikor so na poti geološke, infrastrukture in geografske ovire, mora družba Telekom Slovenije d. d. o tem preko istega informacijskega sistema obvestiti operaterja. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v roku 3 delovnih dni od začetka teh postopkov o tem obvestiti operaterja in mu na njegovo zahtevo posredovati podatke o lastnikih, solastnikih, upravljavcih ali etažnih lastnikih. Prav tako mora družba Telekom Slovenije d. d. po pridobitvi potrebnih soglasij drugega operaterja nemudoma obvestiti. Navedeni rok se lahko v primeru nastanka izrednih okoliščin izven neposrednega nadzora družbe Telekom Slovenije d. d. za izvedbo vseh nadaljnjih naročil razumno podaljša, pri čemer mora o podaljšanju roka obvestiti operaterja in Agencijo, slednjo pa mora takoj po nastanku takšne situacije tudi seznaniti s podrobnejšo obrazložitvijo in dokazi.

V primeru optičnega točka-točka (P2P) omrežja mora biti optično vlakno v takšnem funkcionalnem stanju, da je omogočeno zagotavljanje vseh storitev, vključno s storitvijo kabelske televizije, ki uporablja radiofrekvenčni signal, in se v nasprotnem primeru šteje, da priklop ni izveden.

e) rok za odpravo napak znaša 2 delovna dneva od prijave napake, rok pa se v primeru težjih napak lahko podaljša za največ 5 delovnih dni, pri čemer mora družba Telekom Slovenije d. d. o podaljšanju roka pred iztekom nemudoma obvestiti operaterja in navesti ter utemeljiti razloge, iz katerih izhaja, da gre za težjo napako. Družba Telekom Slovenije d. d. mora 60% napak odpraviti v 1 delovnem dnevu, 100% pa v 2 delovnih dneh, pri čemer so težje napake, za katere se lahko rok podaljša za 5 delovnih dni, iz te lestvice izvzete.

f) rok za odgovor na poizvedbo za do 15 lokacij znaša 10 delovnih dni od prejema popolne poizvedbe, od 16 do 50 lokacij znaša 30 delovnih dni od prejema popolne poizvedbe, od 51 do

vključno 100 lokacij znaša 45 delovnih dni od prejema popolne poizvedbe in nad 100 lokacij znaša 90 delovnih dni od prejema popolne poizvedbe,

g) rok za izvedbo naročila za izvedbo skupne lokacije znaša največ 4 mesece od prejema popolnega naročila, pri čemer se mora 70% vseh naročil za skupno lokacijo izvesti v 3 mesecih,

h) rok za izgradnjo posameznih elementov v primeru, da je bila oprema za zagotavljanje storitve dostopa naročena istočasno kot skupna lokacija, je enak roku za izvedbo skupne lokacije. V primeru, da so bili elementi naročeni kasneje, ne sme biti rok, ne glede na datum naročila te opreme s strani operaterja, v nobenem primeru daljši od 2 mesecev od prejema naročila. Ta rok se lahko podaljša za največ 30 delovnih dni le v primeru, da gre za naročilo povsem nove opreme s strani operaterja, katere ustreznost oziroma primernost je potrebno še preizkusiti,

13. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v okviru izvrševanja obveznosti enakega obravnavanja v svoji vzorčni ponudbi za veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji določiti naslednje pogodbene kazni:

a) v primeru zamude pri izvedbi naročila razvezanega lokalnega dostopa je dolžna za prvih 10 dni zamude plačati pogodbeno kazen v višini 50% mesečne zakupnine za naročeno obliko razvezanega lokalnega dostopa za vsak posamezen dan in od 11. dne zamude dalje 150% mesečne zakupnine za ustrezno obliko razvezanega lokalnega dostopa za vsak posamezen dan, vendar v posameznem primeru zamude skupno ne več kot 18-kratnik mesečne zakupnine za ustrezno obliko razvezanega lokalnega dostopa, pri čemer se tovrstna oblika pogodbene kazni upošteva tudi v primeru napačnega odgovora na poizvedbe,

b) v primeru zamude pri izvedbi naročila za izvedbo posamezne skupne lokacije je dolžna za vsak teden zamude plačati pogodbeno kazen najmanj v višini 10% cene adaptacije in opreme prostora skupne lokacije, vendar v posameznem primeru zamude skupno ne več kot 100% cene adaptacije in opreme prostora skupne lokacije,

c) v primeru zamude pri odpravljanju napak je dolžna za prva 2 dneva zamude plačati pogodbeno kazen v višini celotne mesečne zakupnine za naročeno obliko razvezanega lokalnega dostopa, po preteku tega obdobja pa še dodatnih 40% mesečne zakupnine za vsak dodaten dan zamude, vendar v posameznem primeru zamude skupno ne več kot 18-kratnik mesečne zakupnine za naročeno obliko razvezanega lokalnega dostopa,

d) v primeru, da zaradi zamude pri realizaciji posamezne izvedbe razvezanega lokalnega dostopa ali zaradi nespoštovanja rokov pri odpravljanju posamezne napake, naročnik operaterju odpove pogodbo, mora družba Telekom Slovenije d. d. plačati pogodbeno kazen v višini 18-kratnika mesečne zakupnine za ustrezno obliko razvezanega dostopa. V takem primeru je družba Telekom Slovenije d. d. dolžna operaterju plačati le pogodbeno kazen za odpoved pogodbe, ne pa tudi pogodbene kazni za zamudo, ki je to odpoved povzročila.

14. Družba Telekom Slovenije d. d. mora mesečno operaterjem, s katerimi ima sklenjeno pogodbo o operaterskem dostopu, kot tudi Agenciji, v istem informacijskem sistemu na pregleden način, do 10. v mesecu za pretekli mesec, zagotoviti podatke o kakovosti razvezave lokalnega dostopa, ki so potrebni za preverjanje izvrševanja obveznosti enakega obravnavanja v skladu s to odločbo, pri čemer mora zagotoviti najmanj naslednje podatke, ki morajo biti prikazani ločeno za ponujanje storitev operaterjem in za ponujanje storitev samemu sebi oziroma svojim hčerinskim ali partnerskim podjetjem, in sicer:

- a) povprečni čas odgovora na poizvedbe preko istega informacijskega sistema v zvezi z informacijami glede razvezave lokalnega dostopa (merjeno v minutah) in povprečni čas odgovora na poizvedbe v primeru, da je za pripravo odgovora potrebno izvesti dodatne aktivnosti (merjeno v delovnih dnevih),
- b) povprečni čas za izvedbo naročila (priklop končnega uporabnika) v primeru bakrenega omrežja (merjeno v delovnih dnevih),
- c) povprečni čas za izvedbo naročila (priklop končnega uporabnika) v primeru optičnega omrežja za vsak razred priključka posebej (merjeno v delovnih dnevih),
- d) povprečni čas za odpravo lažjih napak (merjeno v delovnih dnevih) in delež odpravljenih lažjih napak izven rednega delovnega časa, ki mora biti podan ločeno za delovne dneve, sobote, nedelje in praznike (izraženo v odstotkih),
- e) povprečni čas za odpravo težjih napak (merjeno v delovnih dnevih), delež odpravljenih težjih napak izven rednega delovnega časa, ki mora biti podan ločeno za delovne dneve, sobote, nedelje in praznike (izraženo v odstotkih),
- f) delež vseh odpravljenih napak v 1 in 2 delovnih dneh (izraženo v odstotkih).

Družba Telekom Slovenije d. d. mora podatke v informacijskem sistemu prvič pripraviti najkasneje do 10. v mesecu za celotni pretekli mesec, ki sledi datumu vročitve te odločbe.

15. Družbi Telekom Slovenije d. d. se naloži obveznost zagotavljanja preglednosti, v okviru katere mora na svoji spletni strani objaviti vzorčno ponudbo za veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji, ki mora vsebovati pogoje, povezane z obveznostmi dostopa, zagotavljanja enakega obravnavanja ter cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, najmanj pa:

- a) pogoje in podatke za razvezan lokalni dostop preko bakrenega in optičnega dostopovnega omrežja, podroben opis izvajanja nivoja zagotavljanja kakovosti te storitve (SLA), lestvico za odpravo napak, določila o plačilu pogodbene kazni (SLG), način obveščanja pri prijavi napak in najavi vzdrževalnih del, seznam kontaktnih oseb,
- b) pogoje za prehod med različnimi oblikami veleprodajnega dostopa, vključno s hkratnim skupinskim preходом končnih uporabnikov na določeni lokaciji,
- c) cene vseh storitev za zagotavljanje razvezanega lokalnega dostopa,

pri čemer mora vzorčno ponudbo za veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji v roku 30 dni od

vročitve te odločbe dopolniti tako, da bo v besedilu upoštevala vse obveznosti, naložene s to odločbo, kar pa ne velja za cenovne obveznosti, ki jih mora objaviti najkasneje v roku 60 dni. Objavljena vzorčna ponudba mora začeti veljati z dnem njene objave. O objavi vzorčne ponudbe ter o vseh njenih spremembah in dopolnitvah mora družba Telekom Slovenije d. d. obvestiti Agencijo in vse operaterje, s katerimi ima sklenjene pogodbe o razvezanem lokalnem dostopu, najmanj 30 dni pred uveljavitvijo sprememb, razen v primeru, ko je s to odločbo določeno drugače. Do dneva uveljavitve nove vzorčne ponudbe mora družba Telekom Slovenije d. d. poslovati v skladu z vzorčno ponudbo, ki je v veljavi na dan izdaje te odločbe in ki jo je uveljavil na podlagi predhodno veljavne regulatorne odločbe.

16. Družbi Telekom Slovenije d. d. se naloži obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, v okviru katere mora:

a) za storitve veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji do bakrenega omrežja, ki ni nadgrajeno z vectoring tehnologijo, uveljaviti naslednje cene mesečnega najema, in sicer:

- za storitev povsem razvezanega dostopa do bakrene krajevne zanke ceno 8,09 EUR (brez DDV),
- za storitev sodostopa do bakrene krajevne zanke ceno 3,27 EUR (brez DDV),

b) za storitve dostopa do veleprodajne fizične omrežne infrastrukture uveljaviti naslednje cene mesečnega najema, in sicer za:

- dostop do kableske kanalizacije in jaškov 105,32 EUR/km (brez DDV),
- dostop do drogov 35,68 EUR/km (brez DDV),

c) v zvezi s storitvami veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji do NGA omrežja, to je za storitve dostopa do (1) virtualno razvezanega lokalnega dostopa (VULA) do skrajšane bakrene zanke, (2) virtualno razvezanega lokalnega dostopa (VULA) do bakrenega omrežja nadgrajenega z vectoring tehnologijo, (3) razvezanega dostopa do optične krajevne zanke v točka-točka (P2P) omrežju in (4) virtualno razvezanega lokalnega dostopa (VULA) do pasivnega optičnega omrežja (PON) v točka-več točk (P2MP) omrežju, upoštevati gospodarsko ponovljivost (ERT), pri čemer se ta nanaša:

- na dva obstoječa vodilna maloprodajna proizvoda preko NGA bakrenega omrežja (tehnologije VDSL in druge naprednejše tehnologije) in na dva obstoječa vodilna maloprodajna proizvoda preko optičnega omrežja v aktualni prodajni ponudbi družbe Telekom Slovenije d. d., z vidika tržnega deleža (priključki) in z vidika vrednosti (prihodki), pri čemer se upošteva tržni delež, ki velja na dan vročitve te odločbe, prihodki pa za obdobje preteklih 12 mesecev pred uveljavitvijo odločbe,
- na vsak nov ali spremenjen maloprodajni proizvod preko NGA bakrenega omrežja (tehnologije VDSL in druge naprednejše tehnologije) in vsak nov ali spremenjen maloprodajni proizvod preko optičnega omrežja, ki je z vidika tržnega deleža (priključki) oziroma vrednosti (prihodki) proizvoda oziroma stroškov oglaševanja ocenjen kot eden izmed dveh vodilnih maloprodajnih proizvodov. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v zvezi s tem podati ocenjen tržni delež, ocenjene prihodke za prihodnjih 12 mesecev in podatke o ocenjeni višini stroškov oglaševanja,

- na vsak nov ali spremenjen vodilni maloprodajni proizvod preko NGA bakrenega omrežja (tehnologije VDSL in druge naprednejše tehnologije) in preko optičnega omrežja, ki sicer po ocenah družbe Telekom Slovenije d. d. ne sodi med vodilne maloprodajne proizvode, vendar ta maloprodajna ponudba v zadnjih treh mesecih beleži najvišjo absolutno rast števila priključkov, zato se ta vključi med vodilne maloprodajne proizvode,

d) za preverjanje obveznosti iz 16. točke alineje c) mora družba Telekom Slovenije d. d.:

- v roku 8 dni po vsakokratni objavi spremembe cen v vzorčni ponudbi Agenciji posredovati podatke oziroma informacije o obstoječih vodilnih maloprodajnih proizvodih, in sicer naziv proizvoda, tehnologijo, hitrost navzdol in navzgor, druge karakteristike, in kriterij, po katerem je izbran kot vodilni proizvod, to je tržni delež oziroma prihodki,
- vsaj 30 dni pred nameravano uvedbo nove oziroma spremenjene maloprodajne ponudbe Agenciji posredovati informacijo o tej ponudbi, tako da bo posredovala podatke oziroma informacije o novem ali spremenjenem maloprodajnem proizvodu, in sicer naziv proizvoda, tehnologijo, hitrost navzdol in navzgor, druge karakteristike, in kriterij, po katerem je izbrana kot vodilni proizvod, ki je z vidika tržnega deleža (priključki) oziroma vrednosti (prihodki) proizvoda oziroma stroškov oglaševanja ocenjena kot eden izmed dveh vodilnih maloprodajnih proizvodov,
- v roku prvih 15 dni vsakega tekočega meseca Agenciji posredovati podatke o novi ali spremenjeni maloprodajni ponudbi, ki sicer po ocenah družbe Telekom Slovenije d. d. ne sodi med vodilne maloprodajne proizvode, vendar ta maloprodajna ponudba v zadnjih 3 mesecih beleži najvišjo rast priključkov ter v zvezi s tem posredovati informacije o nazivu proizvoda, tehnologiji, hitrosti navzdol in navzgor, druge karakteristike, in podatek o rasti priključkov,
- na zahtevo Agencije posredovati podatke o prodajnih (*downstream*) stroških za preteklo poslovno leto,

e) veleprodajne cene za (1) storitve dostopa do hišne napeljave, (2) storitve skupne lokacije in (3) ostale storitve, potrebne za zagotavljanje storitev veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji, oblikovati na podlagi stroškovne metodologije dolgoročnih prirastnih stroškov s pribitkom (LRIC+) in na podlagi tekočih stroškov (CCA), pri čemer bo moral upoštevati primerno stopnjo donosnosti naložbe na vložena sredstva (nominalno tehtano povprečje stroškov kapitala (WACC) pred davki), upošteva vsakokrat veljavni WACC, ki ga izračunava Agencija.

Družba Telekom Slovenije d. d. mora posodobiti podrobne stroškovne kalkulacije posameznih storitev, ki prikazujejo dovolj podrobne elemente in na podlagi stroškovne metodologije dolgoročnih prirastnih stroškov s pribitkom (LRIC+). Na svojih spletnih straneh pa mora na pregleden način objaviti krajši opis sistema, ki prikazuje vsaj glavne kategorije, po katerih so stroški razvrščeni v skupine in pravila, ki se uporabljajo za razporeditev stroškov. Pri tem mora Telekom Slovenije upoštevati tudi naslednje:

- cena adaptacij in opreme prostora skupne lokacije mora vključevati le vrednost opravljenih del na podlagi izdanega računa izvajalca del, pri čemer mora družba Telekom Slovenije d. d. na zahtevo drugega operaterja izkazati, da je izbral najugodnejšega

izvajalca. Zaračunavati mora samo dejansko zahtevan oziroma zaseden prostor izgradnje, v primeru skupne namestitve opreme v isti prostor pa funkcionalno zaseden prostor (tlorisno zaseden prostor s funkcijo prehoda za zagotovitev minimalne dovoljene širine prehodov za dostop do opreme in za vzdrževanje opreme) z opremo. Adaptacija prostora vključuje le gradbeni material, gradbena dela, elektromaterial in montažo elektromateriala, tipsko izdelavo projektne dokumentacije, stroške delilnika in montažo dodatnih delilnikov, vključno s kolokacijskim delilnikom, pri čemer mora biti račun za adaptacijo kolokacijskega prostora razčlenjen tako, da so razvidna vsaj vsa navedena opravila. Dodatna opravila lahko zaračuna le v primeru izrecnega naročila le-teh s strani drugega operaterja, pri čemer bo ta imel možnost izbire svojega izvajalca za adaptacijo kolokacijskega prostora, v kolikor bodo predračuni družbe Telekom Slovenije d. d. za več kot 10 % presejali predračune drugega operaterja za izvedbo adaptacije,

- drugemu operaterju sme zaračunati le klimatsko napravo in njeno montažo za dejansko dobavljeno opremo in opravljena dela oziroma sme zaračunati sorazmerni delež investicijskih stroškov dodatne klimatske naprave oziroma razširitve centralne klimatske naprave za dejansko dobavljeno opremo in opravljena dela. Zaračuna lahko le neposredni strošek nabavne vrednosti opreme ter montaže opreme; pri čemer mora biti račun razčlenjen tako, da bodo vsi zaračunani elementi jasni, pri tem pa ne bo smel obračunati donosa na kapital. V primeru, da bo drugi operater najel storitve hlajenja, sme družba Telekom Slovenije d. d. zaračunati stroške zagotavljanja klima moči sorazmerno s priključno močjo naprav drugega operaterja,
- cena najemnine za kvadratni meter za posamezno skupno lokacijo, ki jo zaračuna družba Telekom Slovenije d. d. ne sme preseči cene v višini 7,75 EUR mesečno na m². Družba Telekom Slovenije d. d. lahko zaračunava mesečno najemnino samo za dejansko zahtevan oziroma zaseden prostor drugega operaterja, v primeru skupne namestitve opreme v isti prostor pa funkcionalno (tlorisno zaseden prostor s funkcijo prehoda za zagotovitev minimalne dovoljene širine prehodov za dostop do opreme in za vzdrževanje opreme) zaseden prostor z opremo, pri čemer mora družba Telekom Slovenije d. d. ceno oblikovati na m²,
- električno energijo mora družba Telekom Slovenije d. d. obračunavati glede na zahtevano storitev in na dejansko porabo po števcu glede na priključno moč naprav operaterja. Družba Telekom Slovenije d. d. mora v ta namen na zahtevo drugega operaterja namestiti števec v oziroma na vse kolokacijske prostore, pri čemer mora upoštevati le dejanske stroške nakupa in namestitve števcov na podlagi izstavljenih računov izvajalcev, pri tem pa ne sme obračunati donosa na kapital. Družba Telekom Slovenije d. d. mora drugim operaterjem zaračunavati le dejanske stroške, ki jih distributerji električne energije zaračunavajo družbi Telekomu Slovenije d. d., le za dejansko porabo njihove električne energije po števcih. Pri tem omrežnega, agregatnega in enosmernega brezprekinitvenega elektroenergetskega napajanja, ne sme zaračunavati v električni energiji, ampak mora ta strošek prikazati ločeno na računu za porabo električne energije, pri čemer se morajo stroški omrežnega, agregatnega oziroma

enosmernega brezprekinitvenega elektroenergetskega napajanja zaračunavati sorazmerno s priključno močjo naprav drugega operaterja,

f) krajši opis sistema, vse cene iz te točke oziroma način njihovega obračunavanja objaviti in uveljaviti najkasneje v roku 60 dni od vročitve te odločbe,

g) v prehodnem obdobju, to je do uveljavitve cen na podlagi te odločbe, pa ohraniti veleprodajne cene, ki jih je uveljavila na podlagi predhodno veljavne regulatorne odločbe.

17. Družbi Telekom Slovenije d. d. se naloži obveznost ločitve računovodskih evidenc na podlagi stroškovne osnove tekočih stroškov (CCA) in na podlagi metodologije dolgoročnih prirastnih stroškov (LRIC), v okviru katere mora:

- a) računovodske evidence za dejavnost veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji, voditi ločeno od računovodskih evidenc za ostale dejavnosti,
- b) voditi računovodske evidence ločeno zase in za svoja hčerinska in partnerska podjetja ter ločeno za ostale operaterje,
- c) ločeno voditi računovodske evidence za dejavnosti lokalnega dostopa do starejšega bakrenega omrežja na fiksni lokaciji in ločeno za dejavnosti lokalnega dostopa do NGA omrežja na fiksni lokaciji,
- d) ločeno voditi računovodske evidence:
 - za povsem razvezan dostop in sodostop do bakrene krajevne zanke v omrežjih, ki niso nadgrajena z vectoring tehnologijo,
 - za virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) do skrajšane bakrene zanke,
 - za virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) do bakrenega omrežja nadgrajenega z vectoring tehnologijo,
 - za razvezan dostop do optične krajevne zanke v točka-točka (P2P) omrežju,
 - virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) do pasivnega optičnega omrežja (PON) v točka-več točk (P2MP) omrežju.

Družba Telekom Slovenije d. d. mora Agenciji predložiti ločene računovodske evidence najkasneje do 30. 6. vsakega tekočega leta, ter v roku 30 dni po oddaji revidiranih letnih poročil Agenciji RS za javnopravne evidence in storitve, Agenciji posredovati poročilo revizorja o računovodskih izkazih, in v primeru morebitnih sprememb, zahtevanih v poročilu revizorja o računovodskih izkazih, v istem roku posredovati tudi dopolnjene ločene računovodske evidence.

18. Razveljavi se odločba Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije št. 38244-1/2011/5 z dne 28. 3. 2011.

19. V tem upravnem postopku stroški postopka niso nastali.